
Obsah

Předmluva	13
VÝZNAM ZDRAVOTNICKÉHO POVOLÁNÍ	15
Úloha zdravotní sestry	15
Osobnost zdravotní sestry	16
Životospráva zdravotnického pracovníka	18
Služební oděv	20
VÝVOJ OŠETŘOVATELSTVÍ	21
Počátky ošetřovatelství	21
Založení první ošetřovatelské školy	22
Vývoj ošetřovatelství u nás	24
ORGANIZACE POSKYTOVÁNÍ LÉČEBNĚ PREVENTIVNÍ PÉČE	26
Základní principy socialistického zdravotnictví	26
Základní systém československého zdravotnictví	27
Kategorie zdravotnických pracovníků	29
LŮŽKOVÁ OŠETŘOVACÍ JEDNOTKA	30
Součásti ošetřovací jednotky	30
Pokoje pro nemocné	33
Místnosti pro ošetřování a vyšetřování nemocných	33
Kuchyňka a jídelna pro nemocné	33
Denní místnost	34
Hygienická zařízení	34
Skladovací prostory	36
Požadavky na zařízení ošetřovací jednotky	36
Vybavení ošetřovací jednotky	37
Evidence a kontrola inventáře	38
Spotřební materiál	39
Péče o prádlo	40
Uložení prádla	40
Místnost na znečištěné prádlo	41
Výměna prádla v ústavní prádelně	42
Zásady pro zacházení s prádlem	42
Úklid na ošetřovací jednotce	43

Nejčastější úklidové pomůcky	43
Úklidové prostředky	45
Hlavní zásady pro provádění úklidu	46
Rozvrh úklidových prací	46
ORGANIZACE PRÁCE SESTER	48
Pracovní náplně	49
Časový rozpis služeb	49
Dopolední služba	49
Odpolední služba	50
Noční služba	51
Předávání služby	51
Harmonogram práce	51
Organizační formy ošetrovatelské péče	52
Funkční systém	52
Systém skupinové péče	52
Řízení a kontrola ošetrovatelské péče	53
Léčebný řád	53
Ochranný léčebný režim	54
POLOHY NEMOCNÝCH	56
Léčebné polohy	56
Poloha vsedě, polosedě (Fowlerova)	57
Ortopnoická poloha	58
Poloha na boku	58
Trendelenburgova poloha	59
Polohování nemocných	59
Vyšetřovací polohy	60
Poloha na zádech	60
Poloha na boku	61
Gynekologická poloha	61
Kolenoprsní poloha	61
VÝŽIVA NEMOCNÝCH	62
Jednotný dietní systém	62
Objednávání stravy pro nemocné	65
Přeprava stravy z ústavní kuchyně	65
Čajová kuchyňka	67
Podávání jídla	68
Obecné pokyny ke stravování nemocných	69
ZÁKLADY DEZINFEKCE A STERILIZACE	71
Dezinfekce	71
Chemická dezinfekce	71
Způsoby chemické dezinfekce	72
Dezinfekční prostředky	72
Příprava dezinfekčních roztoků	76
Fyzikální dezinfekce	77
Kombinovaná dezinfekce	77
Obecné zásady pro provádění dezinfekce	77
Sterilizace	78
Fyzikální sterilizace	78

Var ve vodě pod tlakem	79
Pára pod tlakem	79
Horký vzduch	81
Záření	82
Chemická sterilizace	82
Etylenoxid	82
Persteril (kyselina peroctová)	82
Formaldehyd	83
Zásady pro zacházení se sterilním materiálem	84
SLEDOVÁNÍ FYZIOLOGICKÝCH FUNKCÍ ORGANISMU	86
Tělesná teplota	86
Druhy teploměrů	87
Teplotní tabulka	88
Tep	89
Dech	90
Krevní tlak	90
Močení	91
Sledování moči	92
Odchod plynů a stolice	93
Barva a zápach stolice	95
LÉKAŘSKÁ VIZITA	96
Formy vizity	97
Příprava vizity	98
Průběh vizity	99
Úkoly sestry při vizitě	99
Lékařské vyšetření při vizitě	99
Zápis ordinací	101
Organizace práce po vizitě	102
PŘÍJEM, PŘELOŽENÍ A PROPUSŤENÍ NEMOCNÉHO	103
Příjem nemocného	103
Příjem nemocného na ambulanci	103
Příjem nemocného na oddělení	106
Reakce nemocného na hospitalizaci	109
Přeložení nemocného	109
Propuštění nemocného	110
PODÁVÁNÍ LÉKŮ	111
Formy léků	111
Označení léků	112
Objednávání léků	114
Příruční lékárna	115
Základní zásady pro ukládání léků	116
Zacházení s opiáty	117
Hospodaření s léky	118
Sledování účinku léků	119
Důležité pokyny pro podávání léků	120
Způsoby aplikace léků	121

ODBĚR BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU K LABORATORNÍMU VYŠETŘENÍ	123
Obecné zásady pro odběr materiálu	123
Pokyny pro odběr materiálu k mikrobiologickému vyšetření	124
Průvodky k materiálu	125
Materiál k odběru	125
Krev	125
Odběr krve bez protisrážlivých prostředků	126
Odběr krve s přidavkem protisrážlivých prostředků	127
Odběr krve k mikrobiologickému vyšetření	129
Moč	129
Odběr moči k biochemickému vyšetření	130
Odběr moči k mikrobiologickému vyšetření	130
Stolice	130
Odběr stolice k biochemickému vyšetření	130
Odběr stolice k mikrobiologickému vyšetření	131
Odběr stolice k parazitologickému vyšetření	132
Sputum	132
Mozkomíšni mok	133
Žaludeční a duodenální šťáva. Zvratky a zbytky potravin	133
Výtěry	133
Výtěry z horních cest dýchacích	133
Výtěry z chorobných ložisek	134
 ENDOSKOPIKÉ VYŠETŘOVACÍ METODY	 135
Endoskopické přístroje	135
Údržba přístrojů a příprava k vyšetření	137
Bioptické vyšetření	137
Příprava nemocného	138
Gastroskopie	138
Rektoskopie	140
Cystoskopie	142
Bronchoskopie	143
Laparoskopie	144
 ADAPTACE NEMOCNÉHO NA HOSPITALIZACI AKTIVIZACE NEMOCNÝCH	 146
Adaptace nemocného na nemoc	147
Adaptace nemocného na hospitalizaci	148
Hospitalismus	149
Péče o aktivitu nemocných	150
Formy zaměstnání nemocných	151
Četba	151
Poslech rozhlasu a televize	153
Pracovní činnost	154
Kondiční cvičení	156
Pobyť na čerstvém vzduchu	156
Zásady pro volbu vhodné činnosti nemocných	157
 NEMOCNÝ A BOLEST	 158
Význam bolesti	158
Vnímání bolesti	159

Hodnocení bolesti	160
Intenzita bolesti	160
Charakteristika bolesti	161
Lokalizace bolesti	161
Zmírnění bolesti	162
Podání analgetik	163
NEMOCNÝ A SPÁNEK	164
Význam spánku	164
Projevy spánku	164
Délka spánku	165
Poruchy spánku	165
Podmínky pro zlepšení spánku nemocných	166
Příprava ke spánku	166
Podávání léků podporujících spánek	167
Noční klid	167
Ranní buzení	168
Stařecká nespavost	168
Péče o spánek dětí	168
Hypersomnie	169
PREVENCE A OŠETŘOVÁNÍ PROLEŽENIN	170
Místa výskytu proleženin	170
Mechanismus vzniku proleženin	170
Místní projevy	171
Komplikace	171
Příčiny vzniku proleženin	172
Prevence proleženin	172
Zmírnění mechanického tlaku	173
Péče o sucho a čistotu kůže	176
Léčení proleženin	177
PÉČE O INKONTINENTNÍ NEMOCNÉ	178
Fyziologické vyprazdňování	178
Inkontinence	178
Ošetřování inkontinentních nemocných	179
Péče o hygienu kůže	180
Prevence proleženin	180
Pomůcky pro inkontinentní nemocné	180
Pomůcky pro nemocné s inkontinencí moči	180
Pomůcky pro nemocné s inkontinencí stolice i moči	183
Kolostomie – umělé vyústění tlustého střeva	185
PÉČE O STARÉ A CHRONICKY NEMOCNÉ	187
Změny ve stáří	187
Změny tělesných funkcí	188
Změny psychické	188
Změny v sociálním postavení	189
Vliv omezení pohybu na nemocného	190
Ošetřovatelská péče o staré a chronicky nemocné	190
Základní ošetřovatelská péče	191
Lůžko pro nemocného	191

Poloha nemocného	191
Hygienická péče	191
Výživa	192
Vyprazdňování	192
Prevence komplikací	192
Prevence proleženin	193
Oběhové komplikace	193
Plicní komplikace	193
Aktivizace nemocných	193
Organizace ošetrovatelské péče o staré a chronicky nemocné	194
NEMOCNÝ S PORUCHOU VĚDOMÍ	196
Kontrola vědomí	197
Ošetření neklidného nemocného	197
Ošetření nemocného v bezvědomí	198
Péče o dýchací cesty	198
Sledování fyziologických funkcí	199
Péče o kůži a sliznice	199
Výživa nemocného	200
Vyprazdňování nemocného	201
Podávání léků	201
PÉČE SESTRY O UMÍRAJÍCÍHO A ZEMŘELÉHO	203
Projevy umírání	203
Vzhled umírajícího	204
Ošetřování umírajících	204
Smrt	205
Péče o zemřelého	206
Označení mrtvého těla	206
Pozůstalost	207
Úklid lůžka a pomůcek	207
ÚKOLY SESTRY V ÚZEMNÍM A ZÁVODNÍM ZDRAVOTNICKÉM OBVODU	208
Práce sestry v ordinaci	209
Základní zdravotnická dokumentace v obvodě	209
Návštěvní služba v rodinách	210
Zdravotně výchovná činnost	212
Spolupráce obvodu s různými složkami	212
Závodní zdravotnický obvod	213
PRÁCE SESTRY NA INTERNÍM ODDĚLENÍ	215
Interní ambulance	215
Nemocniční interní oddělení	215
Charakteristika práce sestry na interním oddělení	216
Jednotka intenzivní péče	217
Charakteristika práce sestry na jednotce intenzivní péče	218
Jednotka prodloužené péče	218
Léčebný a ošetrovatelský režim	219
PRÁCE SESTRY NA CHIRURGICKÉM ODDĚLENÍ	220
Ambulantní péče	220

Nemocniční chirurgické oddělení	221
Charakteristika práce sestry na chirurgickém oddělení	222
Příprava nemocného k operaci	222
Všeobecná příprava k operaci	223
Bezprostřední příprava k operaci	224
Příprava nemocného s akutním onemocněním	225
Příprava lůžka a pomůcek pro operovaného nemocného	225
Péče o nemocného po operaci	225
Bezprostřední pooperační péče	226
Dlouhodobá pooperační péče	227
Operační úsek	229
Organizace práce na operačním sále	230
Úkoly sester v operačních dnech	230
Úkoly sester v neoperačních dnech	231
PRÁCE SESTRY NA DĚTSKÉM ODDĚLENÍ	232
Územní zdravotnický obvod	232
Školní zdravotní služba	233
Nemocniční dětské oddělení	233
Charakteristika práce sestry na dětském oddělení	235
Zvláštní dětská zařízení	236
Výchovná péče	237
Zdravotní péče	238
PRÁCE SESTRY	
NA GYNEKOLOGICKO-PORODNICKÉM ODDĚLENÍ	239
Ambulantní péče	239
Nemocniční gynekologicko-porodnické oddělení	240
Charakter práce sestry na gynekologickém oddělení	241
Charakter práce na porodnickém úseku	241
ZÁKLADY MODERNÍHO OŠETŘOVATELSTVÍ	242
Vícestupňový způsob ošetřovatelské péče	243
Podmínky pro vícestupňový způsob práce	244
Úloha ošetřovatelky	244
Úloha sestry	245
Aktivní ošetřovatelská péče	245
Aktivní a pasivní ošetřovatelská péče	245
Aktivita jako profesionální vlastnost sestry	247
Složky aktivní ošetřovatelské péče	247
Plánování ošetřovatelské péče	248
Centralizace pomocných služeb	249
Centrální sterilizace	250
Centralizace dopravy	250
Centralizace úklidových prací	250
Centrální úpravna lůžek	251
Centrální písárna	252
Pomůcky k jednomu použití	252
ÚLOHA SESTRY VE VÝZKUMU	255
Výzkum ve zdravotnictví	255
Účast sestry ve výzkumu	256
Výzkum v ošetřovateltví	257
Seznam základní literatury	259
Rejstřík	260